

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: **06 Mayıs 2026**
Sayı: **18907**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

44519

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Ulaş KARASU
Sivas Milletvekili

Seçim bölgem Sivas'ın Hafik ilçesine bağlı Düğer Köyü'nde özel şirket tarafından yapılan mangan maden ocağı ve kırma-eleme-yıkama tesisi projesi; yalnızca çevresel etkileriyle değil, mülkiyet hakkı, kamulaştırma uygulamaları ve kırsal yaşamın sürdürülebilirliği açısından da ciddi tartışmalar yaratmaktadır.

Söz konusu proje kapsamında verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararı, köylüler tarafından yargıya taşınmış; davanın bilirkişi incelemelerinde proje sahasında;

- Proje sahasında aktifleşme eğiliminde heyelan riski bulunduğu,
- Sahada gerilme çatlakları ve kütle hareketi emarelerinin gözlemlendiği,
- Pasa döküm alanlarının tehlikeli şev oluşumlarının mevcut olduğu,
- Tarım, hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin yaygın olduğu gibi son derece önemli tespitlere yer verilmiştir.

Keza, köyün içme ve kullanma suyu kaynakları maden ocağının çok yakınında bulunduğu için geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlayan vatandaşlar için ciddi riskler ile beraber önemli bir çevre kirliliği riski söz konusudur. Ayrıca, maden firmasının kullandığı ağır tonajlı araçlar köy yollarını kullandığı için köy yolu tamamen bozulmuştur.

İdare Mahkemesi, her ne kadar yürütmenin durdurulması talebini reddetmiş ve bu risklerin telafisi güç zarar oluşturmadığı kanaatine varmış olsa da, uzun vadede bölgede yaşayan yurttaşlar için yalnızca çevresel risklere değil, aynı zamanda topraklarını kaybetme ve geçim kaynaklarından koparılma riskiyle karşı karşıya bırakılmaktadır. Ayrıca yine dava sürerken, Sivas Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından, maden sahasının genişletilmesine onay verilmiştir. Genişletilen saha içinde 15-16 adet tapulu tarlanın bulunduğu belirtilmekle birlikte, tarlaların malikleri İl Özel İdaresi aracılığıyla anlaşmaya çağırılmış, ancak hiç kimse bu çağrıya katılmamıştır. Bunun üzerine tarla malikleri hakkında yeni davalar açılmış ve "kamu yararı" gerekçesiyle kamulaştırma süreci başlatılmıştır.

Köyde yaşayan vatandaşlar, özel bir maden şirketi için devletin tüm imkanlarının seferber edildiğini, ancak köylülerin taleplerinin dikkate alınmadığından yakınmaktadır. İl Özel İdaresi'ne, köy yolunun güzergâhının değiştirilmesi ve yeni bir yol açılması için verilen dilekçeler, yalnızca bir tarladan geçtiği gerekçesiyle reddedilmiştir. Vatandaşlar arasında "Köylü için kamulaştırma yapmayan devlet, söz konusu şirketler olunca, vatandaşın tarlasını kamulaştırıyor" kanaati oluşmuştur. Tüm bu bilgiler çerçevesinde;

1. Düğer Köyü'ndeki mangan maden ocağı ve kırma-eleme-yıkama tesisi projesi için verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararı hangi bilimsel ve teknik kriterlere dayanılarak verilmiştir?

2. Bilirkişi raporlarında tespit edilen heyelan riski ve aktif çatlak oluşumları neden dikkate alınmamıştır? Bu risklere rağmen, maden çalışmalarının sürdürülmesinin gerekçesi nedir? Yaşanabilecek bir afetin yaratacağı sonuçların sorumlusu kim ya da kimler olacaktır?
3. Proje sahasında tarım, hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin yaygın olduğu belirtilmesine rağmen, bu faaliyetlerin zarar görmemesi için hangi somut önlemler alınmıştır?
4. Köyün içme suyu kaynaklarının proje sahasına yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda, su kirliliğini önlemeye yönelik hangi denetim ve güvence mekanizmaları oluşturulmuştur?
5. Maden faaliyetleri sonucu ortaya çıkacak pasa (atık) malzemelerin heyelan riskini artıracığı yönündeki değerlendirmeler hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir?
6. Ağır tonajlı araçların köy yollarına verdiği zararların giderilmesi için herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmışsa kapsamı nedir? Köylülerin vermiş olduğu dilekçeler neden dikkate alınmamıştır? Köy halkının yol güzergâhının değiştirilmesi yönündeki taleplerinin reddedilmesinin gerekçesi nedir?
7. Proje ile ilgili dava süreci devam ederken maden sahasının genişletilmesi ve ek ruhsat verilmesinin hukuki dayanağı nedir?
8. Genişletilen saha içerisinde bulunan tapulu tarım arazilerinin kamulaştırılması sürecinde, mülkiyet hakkının korunmasına yönelik hangi tedbirler alınmıştır? Tarla sahiplerinin anlaşma çağrılarına katılmaması üzerine başlatılan kamulaştırma sürecinde "kamu yararı" kararı hangi gerekçelerle verilmiştir?
9. Proje kapsamında yerel halkın görüş ve itirazlarının alınmasına yönelik katılımcı süreçler işletilmiş midir? İşletildiyse bu süreçlerin sonuçları nelerdir?
10. Bakanlığınız, söz konusu projede çevresel etkilerin büyük ölçüde firma taahhütlerine bırakılmasını yeterli bulmakta mıdır? Bu taahhütlerin yerine getirilip getirilmediği nasıl denetlenmektedir?
11. Bölgede yaşayan vatandaşların geçim kaynaklarının zarar görmesi halinde herhangi bir telafi veya destek mekanizması öngörülmekte midir? Bugüne kadar oluşan zarara ilişkin bakanlığınızın yaptığı tespit var mıdır? Var ise telafisi, vatandaşların mağduriyetlerinin giderilmesi için yaptığı çalışmalar nelerdir?
12. Devletin, özel bir maden şirketi lehine hareket ettiği yönündeki köylülerin iddiaları hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?